

Фактори, що впливають на прибуток підприємства

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Робота присвячена дослідженню факторів, які впливають на прибуток підприємств. Визначено фактори, які можуть бути використані для подальшого зростання прибутку.

Ключові слова. прибуток, підприємство, фактори.

Abstract

The article substantiates the importance factors which affect income tax. The factors that may be used to further increase profits have been studied.

Keywords: profit, enterprise, factors.

Вступ

Прибуток є важливою і головною рушійною силою економіки, узагальнюючим показником діяльності підприємства. Оскільки він найповніше характеризує ефективність господарської діяльності підприємств, їх фінансові можливості й у кінцевому підсумку визначає рівень фінансової стабільності у державі.

Науковці приділяють багато уваги до визначенню сутності фінансових результатів, а саме прибутку та факторів, що на нього впливають. Цим питанням присвячені роботи таких авторів, як: Цал-Цалко Ю. С., Іванієнко В. В., Поддєрьогін А. М., Білик М. Д., Івахненко В. М., Горбатюк М. І., Ковальов А. П., Гриньова В.М., Бланк І.А.

Метою даної роботи є узагальнення факторів, що впливають на формування прибутку підприємства.

Виклад основного матеріалу

На сучасному етапі метою будь-якого підприємства незалежно від форми власності є одержання прибутку, який є критерієм ефективності його господарської діяльності, важливим джерелом задоволення соціальних потреб суспільства, рушійною силою економічного розвитку держави, основним джерелом формування фінансових ресурсів. Існує багато трактувань щодо визначення сутності прибутку. На мою думку, найбільш вдалим є погляд Бланка І.О., який полягає у тому що: "прибуток становить виражений чистий дохід підприємця у грошовій формі на вкладений капітал, що характеризує його винагороду за ризик здійснення підприємницької діяльності", який є різницею між сукупним доходом та сукупними витратами у процесі здійснення цієї діяльності [1]. В роботі [2] прибуток визначають як кінцевий результат діяльності суб'єкта господарської діяльності, який визначається, як різниця між доходами, отриманими від певного виду діяльності та відповідними витратами, понесеними для отримання доходів впродовж здійснюваної ризикової та суспільно-корисної діяльності.

Зміна в динаміці прибутку стає сигналом необхідності прийняття управлінських заходів щодо виявлення фактора впливу і його усунення у тому разі, якщо він носить негативний характер, або ж використання його в якості резерву збільшення прибутку у тому випадку, якщо він позитивний. Процес накопичення прибутку відбувається під впливом факторів внутрішнього та зовнішнього характеру.

Внутрішні фактори впливу на прибуток підприємства – це фактори, які залежать від діяльності підприємства: обсяг діяльності підприємства, стан та ефективність використання ресурсів підприємства, рівень доходів, рівень витрат, ефективність цінової та асортиментної політики.

Внутрішні фактори поділяються на основні та неосновні [3-4]. Неосновними є ті фактори, які пов'язані з порушенням господарської дисципліни. Одним із основних факторів зростання прибутку є обсяг продажу продукції.

Внутрішні фактори додатково поділяють на виробничі та невиробничі. Невиробничі фактори, являють собою комерційну діяльність підприємства. Виробничі фактори характеризують наявність та використання усіх засобів та ресурсів для виробництва продукції.

Зовнішні фактори впливу на прибуток підприємства – це фактори, які не залежать від діяльності підприємства: державне регулювання цін в сучасних умовах на товари, які входять до споживчого кошика, подорожчання послуг інших галузей народного господарства, система оподаткування, зміна нормативних документів по кредитуванню, збільшення облікової ставки за користування кредитними, політика держави по формуванню доходів, відсутність індексації доходів населення залежно від темпів інфляції.

Слід зазначити, що в економічній літературі погляди науковців щодо класифікації факторів різноманітні. Так, наприклад, О. Бородіна розподіляє фактори на залежні та незалежні від діяльності підприємства. До залежних факторів відносить рівень господарювання, компетентність працівників, конкурентоспроможність продукції, організацію виробництва та праці, продуктивність праці, стан та ефективність фінансового планування. До незалежних факторів належать: кон'юнктура ринку, рівень цін на матеріально-сировинні та паливно-енергетичні ресурси, норми амортизаційних відрахувань [5, с. 67]. Однак у кожній концепції є свої недоліки. У цій концепції – не врахування того, що обсяг збуту залежить від ситуації на конкретному ринку.

І. А. Бланк здійснює набагато глибшу градацію факторів впливу на прибуток підприємства, пропонуючи поділяти їх на макроекономічні (серед яких виділяє галузеві, регіональні, внутрішньоринкові) та мікроекономічні [1]. Останнім часом вчені пропонують виділяти ще такі фактори підвищення прибутку підприємства, як застосування маловідходних і ресурсозберігаючих технологій та інтенсифікація використання повторно відновлюваної сировини і джерел енергії, що дає змогу отримувати значний прибуток за рахунок економії виробничих і природних ресурсів.

Більш точними є погляди Дж. Р. Хікса [6], який проблему максимізації прибутку підприємства зводить до максимізації вартості виробничого плану. Як стверджує науковець, «прибуток можна збільшити або за рахунок відповідного розширення випуску, або за рахунок скорочення відповідних вкладень у застосовувані ресурси» [6, с. 340]. Із цим твердженням можна погодитися, але за умови деяких доповнень. Зокрема, підвищення прибутковості підприємства можна досягти швидше за рахунок збільшення обсягів реалізації, а не виробництва продукції, оскільки не завжди реалізуються всі вироблені товари. Крім того, скорочення витрат забезпечить підвищення прибутковості підприємства лише за умов, коли обсяги реалізованої ним продукції (у вартісному вираженні) залишаться незмінними, зростуть або ж скоротяться на суму, меншу за суму скорочення витрат [7, с. 115].

Тобто, виходячи з вищевикладеного, можна підсумувати, що максимізація прибутку та прибутковість підприємства може бути досягнута за таких умов:

- збільшення обсягів випуску та реалізації продукції;
- за рахунок зниження витрат на виробництво і реалізацію продукції;
- впровадження економічно обґрунтованих норм на підприємстві;
- при впровадженні досягнень науково-технічного прогресу;
- за рахунок підвищення якості продукції, що реалізується;
- за рахунок підвищення продуктивності праці;
- використання вторинних ресурсів та попутних продуктів;
- застосування правильної тактики в області встановлення цін;
- правильний та економічно - обґрунтований вибір маркетингової політики підприємства.

Висновки

Отже, розподіл і використання прибутку є найважливішим господарським процесом, який забезпечує покриття потреб підприємців і формування доходів держави. Прибуток має забезпечити підприємство власними коштами для розширення виробничих фондів, стимулювати підвищення ефективності виробництва та формування централізованого грошового фонду. На величину прибутку впливають різні фактори, вони пов'язані з фінансово-господарською діяльністю підприємства. Одні безпосередньо впливають на прибуток, їх можна визначити за допомогою методів факторного аналізу. Інші мають непрямий вплив у вигляді яких-небудь показників

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бланк И.О. Управление прибылью / И.О. Бланк. – К. : Ника-Центр, 2003. – 752 с.

2. Єпіфанова І. Ю. Прибуток підприємств в управлінні інноваційною діяльністю // Вісник ОНУ ім. І.І. Мечнікова. – 2017. – Т. 22, Вип. 5(58). – С. 117-121.
3. Єпіфанова І. Ю, Фактори зростання прибутку підприємства /І. Ю. Єпіфанова, В. С. Гуменюк // Молодий вчений. – 2016. – №7(34). – С. 46-49.
4. Єпіфанова І. Ю. Фінансовий аналіз та звітність: практикум / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 143 с.
5. Бородина Е. Финансы предприятий / Е. Бородина. – М. :Банки и биржи ЮНИТИ, 2005. – 355 с.
6. Хикс Дж. Р. Стоимость и капитал / Дж. Р. Хикс ; пер. с англ. ; общ. ред. и вступ. ст. Р.М. Энтова. – М. : Прогресс, 1993. – 488 с.
7. Оксенюк Т.М. Фактори підвищення прибутковості підприємства: еволюційний аспект / Т.М. Оксенюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – Випуск 13. – Частина 3.– С. 115–118.

Альона Ігорівна Голубко – студентка групи МОф-156, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця,
e-mail: fm.2mo15.golubko@gmail.com

Науковий керівник: **Ірина Юріївна Єпіфанова** – канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Alona I. Golubko– Department of finance and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail fm.2mo15.golubko@gmail.com

Supervisor: **Irina Yu. Yepifanova** – Cand. Sc. (Eng), Assistant Professor of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia